EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 27.9.2007
KOM(2007) 558 galutinis

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Suaugusiųjų mokymosi veiksmų planas

Mokytis niekada nevėlu

KOMISIJOS KOMUNIKATAS TARYBAI, EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ KOMITETUI

Suaugusiųjų mokymosi veiksmų planas

Mokytis niekada nevėlu

1. ĮVADAS

1997 m. Amsterdamo sutarties preambulėje valstybių ir vyriausybių vadovai dar sykį patvirtino pasiryžimą „*skatinti savo tautas kuo labiau plėsti žinias per plačiai prieinamą švietimą ir nuolatinį jų atnaujinimą*“[1].

2000 m. Lisabonoje Europos Taryba nustatė strateginį Europos tikslą – iki 2010 m. tapti konkurencingiausia ir dinamiškiausia žiniomis grįsta visuomene pasaulyje. Svarbus Lisabonoje pasiūlytos darbotvarkės aspektas – galimybių įsidarbinti didinimas ir socialinės įtraukties stiprinimas investuojant į piliečių žinias ir kompetenciją visais jų gyvenimo etapais.

2001 m. Komisijos komunikate „*Paversti Europos visą gyvenimą trunkančio mokymosi erdvę realybe*“[2] dar kartą buvo pabrėžta, kaip svarbu, kad visi Europos piliečiai mokytųsi visą gyvenimą. Viena svarbiausių minčių – *kad reikia keisti tradicines sistemas, siekiant, kad jos būtų atviresnės ir lankstesnės, kad besimokantieji rastų individualius mokymosi kelius, atitinkančius jų poreikius ir interesus, ir visais gyvenimo etapais visapusiškai išnaudotų jiems teikiamas galimybes*.

2006 m. bendrame tarpiniame pranešime apie pažangą, padarytą vykdant darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“, pabrėžiama, kad visi piliečiai turi įgyti ir visą gyvenimą, nuolat atnaujinti įgūdžius, be to, reikia atsižvelgti į asmenų, kuriems gresia socialinė atskirtis, specialiuosius poreikius. Suaugusiųjų mokymasis (tiek kiekybiškai, tiek kokybiškai) yra labai svarbus didinant vidutinės ir aukštos kvalifikacijos žmonių kompetenciją[3].

2006 m. Komisijos komunikate „Suaugusiųjų mokymasis[4]: *mokytis niekada nevėlu*“[5] pabrėžiama suaugusiųjų mokymosi kaip esminės mokymosi visą gyvenimą dalies svarba. Jis vaidina svarbų vaidmenį stiprinant pilietiškumą ir didinant kompetenciją.

---

1 Europos bendrijos steigimo sutartis, http://europa.eu/eur-lex/en/treaties/dat/C_2002325EN.003301.html

2 Europos Komisijos komunikatas „Paversti Europos visą gyvenimą trunkančio mokymosi erdvę realybe“, http://ec.europa.eu/education/policies/lll/life/communication/com_en.pdf

3 Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Siekiant bendrų lankstumo ir užimtumo garantijų principų: derinant lankstumo ir užimtumo garantijas kurti daugiau ir geresnių darbo vietų“, http://ec.europa.eu/employment_social/news/2007/jun/flexicurity_en.pdf

4 Europos Komisijos komunikatas „Mokytis niekada nevėlu“ suaugusiųjų mokymasis apibrėžiamas kaip visi mokymosi būdai, kuriuos naudoja suaugusieji, įgiję pirminį išsilavinimą.

5 Europos Komisijos komunikatas „Mokytis niekada nevėlu“, COM (2006) 614, 2006 10 23, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2006/com2006_0614en01.pdf

Veiksmų plane daug dėmesio skiriama socialiai nuskriaustiesiems, kuriems būdingas mažas raštingumas, nepakankami darbui ir (arba) sėkmingai integracijai į visuomenę reikalingi įgūdžiai. Vienose valstybėse narėse tai migrantai ar vyresni žmonės, kitose – moterys ar neįgalieji.

Minėtame plane daroma prielaida, kad kokybiška ir visiems prieinama suaugusiųjų mokymosi sistema yra būtinybė, jei norima artimiausiu laiku pasiekti šiuos Europos masto tikslus:

- sumažinti dėl demografinių pokyčių atsiradusį darbo jėgos trūkumą: didinti darbuotojų įgūdžius apskritai ir gerinti žemos kvalifikacijos darbuotojų (2006 m. tokių buvo 80 mln.) įgūdžius. Greitas ir veiksmingas būdas to siekti – suaugusiųjų mokymasis;

- spręsti problemas, susijusias su nuolat didėjančiu anksti paliekančiųjų mokyklą skaičiumi[6] (2006 m. kone 7 mln.), pvz., suteikti naujų galimybių jokios kvalifikacijos neturintiems jauniems suaugusiesiems;

- mažinti nuolatinio visuomenės užribyje atsidūrusių grupių skurdo ir socialinės atskirties problemas. Suaugusiųjų mokymasis gali padėti gerinti įgūdžius bei siekti aktyvaus pilietiškumo ir asmeninės nepriklausomybės;

- stiprinti migrantų integraciją į visuomenę ir darbo rinką. Siūlomi integracijos procesą stiprinantys specialiai parengti suaugusiųjų mokymosi kursai, taip pat ir kalbų kursai. Be to, dalyvavimas priimančiosios šalies suaugusiųjų mokymesi gali padėti migrantams įteisinti ir pripažinti gimtojoje šalyje įgytas kvalifikacijas;

- padidinti dalyvavimą mokymesi visą gyvenimą, ypač daug dėmesio skiriant mažėjančiam vyresnių negu 34 m. asmenų dalyvavimui. Atsižvelgiant į tai, kad vidutinis darbingas amžius visoje Europoje auga, būtina skatinti vyresnio amžiaus darbuotojus mokytis.

Poreikį didinti investicijas į suaugusiųjų mokymąsi sustiprina naujausi lyginamųjų standartų rodikliai, iš kurių matyti, kad suaugusiųjų (t. y. 25–64 m. asmenų) dalyvavimas mokymesi visą gyvenimą nebedidėja, o 2006 m. netgi šiek tiek sumažėjo – iki 9,6 %[7].

Veiksmų planu siekiama sustiprinti suaugusiųjų mokymosi sektorių, kad būtų galima jį visapusiškai išnaudoti. Tai sudėtingas sektorius, kuriame įvairias paslaugas skirtingoms tikslinėms grupėms teikia daug paslaugų teikėjų. Pripažįstama, kad suaugusiųjų mokymasis apima įvairius sektorius.

Bendrasis Veiksmų plano tikslas – įgyvendinti penkis pagrindinius komunikate „Mokytis niekada nevėlu“ iškeltus siekius: šalinti dalyvavimo kliūtis, didinti sektoriaus kokybę ir veiksmingumą, paspartinti įteisinimo ir pripažinimo procesą, užtikrinti pakankamas investicijas ir stebėti sektorių.

---

[6] 2005 m. – 6 mln. Komisijos tarnybų darbo dokumentas „Pažanga siekiant Lisabonos tikslų švietimo ir mokymo srityse. Rodikliais ir lyginamaisiais standartais pagrįsta ataskaita. 2006 m. ataskaita“, SEC (2006) 639.

[7] 2007 m. pažangos ataskaitos projektas.

1.1. Konsultavimasis

Šis komunikatas – plataus masto konsultacijų, vykdytų paskelbus 2006 m. komunikatą, rezultatas. Pirmąjį 2007 m. pusmetį keturiuose regioniniuose susitikimuose (Suomijoje, Vokietijoje, Slovėnijoje ir Portugalijoje) Komisija konsultavosi su valstybių narių švietimo ir darbo ministerijų atstovais, socialiniais partneriais ir suaugusiųjų mokymosi srityje veikiančiomis NVO.

Priimančioji šalis, remdamasi svarbiausiomis 2006 m. komunikato idėjomis, regioninio susitikimo metu dalijosi patirtimi, rodančia:

- kokių rezultatų galima pasiekti bendra suinteresuotųjų šalių veikla;
- kokiu būdu galima tobulinti žemos kvalifikacijos darbuotojų įgūdžius;
- kaip formuojama politika ir planuojama veikla, skirta dalyvavimui suaugusiųjų mokymesi didinti;
- kaip diegiama neformaliojo mokymosi rezultatų pripažinimo ir įteisinimo sistema.

Gerosios patirties mainai šių susitikimų metu – pirmasis teigiamas šio proceso rezultatas.

Komisija, siekdama iš formaliojo ir neformaliojo suaugusiųjų mokymosi srityje veikiančių politikų, socialinių partnerių ir NVO[8] gauti kuo daugiau informacijos apie veiksmų planą, pasitelkė neoficialias nacionalines tyrimų grupes.

Rengti Veiksmų planą Komisijai padėjo iš valstybių narių atstovų sudaryta ekspertų grupė, socialiniai partneriai ir tarptautinės organizacijos, kaip antai UNESCO.

2. VEIKSMŲ PLANO PAGRINDAS – VEIKSMINGAS SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI SEKTORIUS

Suaugusiųjų mokymosi sektoriaus indėlis siekiant Lisabonos tikslų bei plėtojant mokymąsi „iš gyvenimo“ ir mokymąsi visą gyvenimą būtų didesnis, jei būtų sukurtos veiksmingesnės sistemos, kuriose dalyvautų visos svarbios suinteresuotosios šalys. Šio Veiksmų plano įgyvendinimo sėkmė taip pat priklauso nuo šių sistemų veiksmingumo.

Pripažįstama, kad valstybių narių startinė padėtis dalyvavimo, sektoriaus kokybės, finansavimo ir jo plėtojimo atžvilgiu yra nevienoda. Valstybėse narėse pasinaudojant ES parama vykdyta daug puikių iniciatyvų – šiais pavyzdžiais gali vadovautis ir kitos šalys[9].

Šios srities konsultacijų, apklausų ir tyrimų rezultatai rodo, kad stiprų ir veiksmingą suaugusiųjų mokymosi sektorių sudaro šie tvirtai tarpusavyje susiję veiksniai:

- *politinės priemonės*, skirtos visuomenės ir ekonomikos poreikiams ir reikalavimams tenkinti;
- suaugusiųjų mokymosi sistemos kokybės, veiksmingumo ir atskaitomybės *valdymo* struktūra;

---

[8] Konsultacijų procese dalyvavo 27 valstybės narės, 3 EEE šalys ir Turkija.

[9] ESF060603-ESF, aiškinamasis dokumentas dėl paramos švietimui ir mokymui.

- *įgyvendinimo* sistemos, įskaitant mokymosi veiklą, paramą mokymuisi ir mokymosi rezultatų pripažinimą, nuo kurių priklauso besimokančiųjų motyvacija ir poreikiai, atsižvelgiant į visuomenės ir ekonomikos poreikius ir reikalavimus.

Siekiant pagerinti suaugusiųjų mokymosi sektoriaus veiksmingumą, suteikti daugiau galimybių mokytis ir užtikrinti tinkamą finansavimą, būtina užmegzti Europos, nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens partnerystę[10].

2.1. Politika

Konsultacijų metu buvo dar kartą patvirtinta *valdžios institucijų ir kitų suinteresuotųjų šalių* intervencijos reikmė, kad rizikos grupėms priklausantiems asmenims būtų užtikrinta galimybė mokytis ir įgyti bendruosius gebėjimus[11]. Toks įsikišimas yra būtinas, kad suaugusiesiems, kurie metė mokyklą neįgiję jokios formalios kvalifikacijos ir kurie nori kuriuo nors savo gyvenimo etapu iš naujo ar toliau mokytis pagrindinio mokymo pakopoje, būtų suteikta galimybė tinkamai ir naujoviškai mokytis bei įgyti gebėjimus mokantis darbo vietoje. Atsižvelgiant į sparčius darbo rinkos ir sėkmę užtikrinančių įgūdžių pokyčius, tokio įsikišimo poreikis tampa dar stipresnis.

Suinteresuotųjų šalių nuomone, palyginti su kitomis mokymosi sritimis, suaugusiųjų mokymosi sektoriaus reikšmė ir nauda nėra pakankamai ištirta ir aptarta, apie ją nėra pakankamai skelbiama. Be to, suaugusiųjų mokymosi galimybės didėja nepakankamai sparčiai, kad būtų patenkinti žmonių ir visos visuomenės poreikiai.

Norint padidinti dalyvavimą ir paskatinti investicijas, būtina aiškiai pademonstruoti suaugusiųjų mokymosi kokybę, aktualumą, veiksmingumą[12] ir efektyvumą.

Vyriausybės ir kitos suinteresuotosios šalys turėtų savo kompetencijos srityse siekti teikti daugiau galimybių, konsultuoti ir vertinti, taip pat paspartinti neformaliojo ir savaiminio mokymosi rezultatų įteisinimą ir pripažinimą.

2.2. Valdymas

Konsultacijų dalyviai pripažino, kad geras suaugusiųjų mokymo paslaugų teikėjų valdymas padeda užtikrinti suaugusiųjų mokymosi veiksmingumą. Tai reiškia, kad besimokantieji pasiekia gerų rezultatų, o visų suinteresuotųjų šalių investicijos atsiperka.

Geram suaugusiųjų mokymo paslaugų teikėjų valdymui būdinga:

- dėmesys besimokančiam suaugusiajam;
- naujoviškas požiūris į mokymąsi;
- tinkama poreikių analizė;
- veiksmingos administravimo sistemos ir tinkamas išteklių paskirstymas;

---

10 Suaugusiųjų mokymosi skatinimas (*Promoting adult learning*), OECD, 2005 m., ISBN 9264010939.

11 2006 m. gruodžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos rekomendacija dėl bendrųjų visą gyvenimą trunkančio mokymosi gebėjimų (2006/962/EB), OL L 394/10, 2006 12 30.

12 Komisijos komunikatas „Europos švietimo ir mokymo sistemų veiksmingumas ir teisingumas“, COM(2006) 481galutinis, 2006 9 8, http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/comm481_en.pdf

- profesionalūs darbuotojai;
- paslaugų teikėjų kokybės užtikrinimo priemonės;
- aiškios ir įrodymais grindžiamos nacionalinės stebėjimo ir vertinimo sistemos;
- glaudūs ryšiai su kitomis švietimo sritimis ir institucijomis, pavyzdžiui, besimokančiojo organizacija, profesinėmis draugijomis ir toje srityje veikiančiais institutais. Darbdaviai yra pagrindiniai suaugusiųjų mokymo darbo vietoje paslaugų teikėjai, padedantys užtikrinti mokymuisi palankią aplinką, todėl labai svarbus jų dalyvavimas planuojant veiklą vietos ir regioniniu mastu.

Siekiant pagerinti atskaitomybę ir padidinti skaidrumą, taip pat užtikrinti, kad suaugusiųjų mokymasis atitiktų visų suinteresuotųjų šalių, ypač pačių besimokančių suaugusiųjų, reikalavimus, visuose – tiek formaliojo, tiek neformaliojo[13] – švietimo lygmenyse ir srityse būtina planuoti ir veikti sistemingai.

2.3. Įgyvendinimas

Konsultacijos parodė, kad svarbiausias suaugusiųjų mokymosi uždavinys – teikti paslaugas, atitinkančias suaugusio besimokančiojo reikalavimus, suderintas su darbo rinkos ir visuomenės poreikiais ir skatinančias tolesnę paklausą. Kad būtų įveiktos daugialypės dalyvavimo kliūtys, reikia taikyti įvairias tarpusavyje susijusias priemones. Pavyzdžiui:

- tinkamai informuoti besimokantįjį ir jį konsultuoti. To galima siekti teikiant bendruomenės ar darbo vietos lygmens paslaugas. Vieningai sutariama, kad šios paslaugos tikslinėms Veiksmų plano grupėms turėtų būti nemokamos;
- užtikrinti mokymosi galimybes bendruomenėse ir darbo vietose. Šiam tikslui galima pasitelkti vietos mokymosi centrus, NVO, mokymąsi darbo vietoje, e. mokymąsi. Reikėtų siūlyti individualius asmens poreikius atitinkančias mokymosi galimybes;
- užtikrinti lankstų mokymosi rezultatų įvertinimą, įteisinimą ir pripažinimą, suteikiančius atestacijos ir kvalifikacijos įgijimo galimybę. Šią veiklą galėtų paremti konsultacijos;
- suteikti daugiau galimybių siekti aukštojo mokslo[14] ir įgyti aukštesnės pakopos išsilavinimą. Reikėtų įdiegti paklausa paremtus finansinius mechanizmus (pvz., individualias tikslines išmokas mokymuisi, mokesčių lengvatas ir paskolas, kurias teiktų ar už jas garantuotų valstybė), padedančius įveikti finansines kliūtis ir skatinančius mokytis visą ar ne visą darbo dieną;
- skatinti žmones investuoti į savo išsilavinimą tiek dėl asmeninio pasitenkinimo, tiek dėl didesnių galimybių įsidarbinti. Vadovaujantis Komisijos strategija, išdėstyta 2004–2006 m. veiksmų plane, skirtame kalbų mokymuisi ir kalbų

[13] Apibrėžtis galima rasti „Memorandume dėl visą gyvenimą trunkančio mokymosi“ (SEC(2000) 1832, 2000 10 30) ir kituose dokumentuose, pvz., Eurostato mokymosi veiklos klasifikacijoje.

[14] *Flash Eurobarometer* 192 apklausa: 87 % ES universitetų dėstytojų sutinka, kad universitetai turėtų priimti ir norinčius mokytis suaugusiuosius.

įvairovei skatinti[15], suaugusiųjų mokymasis laikomas galinga užsienio kalbų mokymosi priemone. Konsultacijos atlieka esminį vaidmenį padedant suaugusiesiems išnaudoti visas įmonių, socialinių tarnybų ir kitų institucijų teikiamas galimybes.

3. VEIKSMŲ PLANAS

Siekdama įgyvendinti 2006 m. Komunikato idėjas ir remdamasi naujausių konsultacijų metu surinkta informacija, Komisija ragina valstybes nares dalyvauti vykdant Europos veiksmų planą ir imtis veiklos šiose srityse:

- analizuoti valstybių narių reformų visuose švietimo ir mokymo sektoriuose poveikį suaugusiųjų mokymuisi;
- gerinti suaugusiųjų mokymosi sektoriaus paslaugų kokybę;
- teikti suaugusiesiems daugiau galimybių „pakilti laipteliu aukščiau“, t. y. įgyti bent viena pakopa aukštesnę kvalifikaciją;
- paspartinti įgūdžių ir socialinių gebėjimų vertinimo procesą, juos įteisinti ir pripažinti kaip mokymosi rezultatus;
- tobulinti suaugusiųjų mokymosi sektoriaus stebėseną.

Vykdant šią veiklą galima pasitelkti Europos socialinį fondą ir Mokymosi visą gyvenimą programą.

3.1. Analizuoti valstybių narių reformų visuose švietimo ir mokymo sektoriuose poveikį suaugusiųjų mokymuisi

Suaugusiųjų mokymosi sektorius yra susijęs su visais kitais švietimo sistemos sektoriais. Todėl svarbu analizuoti kitose švietimo – tiek formaliojo, tiek neformaliojo – srityse vykstančių pokyčių poveikį ir jų ryšį su suaugusiųjų mokymosi plėtote. Dauguma valstybių narių plėtoja su Europos kvalifikacijų sąranga susietas Nacionalines kvalifikacijų sąrangas. Šiuo metu vyksta diskusijos apie kreditų perkėlimą. Šiais veiksmais siekiama suteikti daugiau galimybių, paspartinti pažangą ir kreditų perkėlimą, taigi, jie yra svarbūs atveriant suaugusiesiems kelius dalyvauti kvalifikacijų sistemoje. Svarbi švietimo ir mokymo sistemų reformų dalis – kokybės užtikrinimas. Suaugusiųjų mokymosi sektoriaus plėtotė turi būti derinama su nuolatiniu švietimo ir mokymo modernizavimo procesu. Suaugusiųjų mokymosi sektorius pertvarkomas ne visose valstybėse narėse.

2008 m.	Bus užsakyta nacionalinių reformų poveikio suaugusiųjų mokymosi sektoriui analizė, kuri bus atlikta remiantis nacionalinėmis ataskaitomis. Kad būtų tinkamai įvertinta geroji patirtis, bus atliekama ir šių reformų ekonominės naudos analizė. Prireikus, bus atliktas papildomas tyrimas.

[15] Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Kalbų mokymosi ir lingvistinės įvairovės skatinimas: 2004–2006 m. veiksmų planas“, http://ec.europa.eu/education/doc/official/keydoc/actlang/act_lang_en.pdf

2009 m.	Bus paskelbti analizės rezultatai, rodantys Europos ir nacionalinio lygmens tendencijas, pasiekimus ir trūkumus. Į šiuos rezultatus bus atsižvelgiama įgyvendinant Mokymosi visą gyvenimą programą ir kitas aktualias ES iniciatyvas.
2010 m.	Komisija pateiks pažangos ataskaitą. Nuo 2010 m. tokios ataskaitos bus pateikiamos kas dvejus metus.

3.2. Gerinti suaugusiųjų mokymosi sektoriaus paslaugų kokybę

Paslaugų kokybę veikia bendrosios politinės priemonės, ištekliai, patalpų kokybė ir daugybė kitų veiksnių, iš kurių pats svarbiausias – sektoriaus darbuotojų pasirengimas. Kol kas daugelyje valstybių narių suaugusiųjų mokymosi sektoriaus darbuotojų rengimui (pirminiam ir tęstiniam), jų padėčiai ir atlyginimui skiriama nedaug dėmesio. Suaugusiųjų mokymosi sektoriaus darbuotojai – ne tik bendrųjų dalykų ir profesijos mokytojai, bet ir vadovai, konsultuojantis personalas, mentoriai ir administracija. Visi šie darbuotojai turi sugebėti tenkinti skirtingus įvairių grupių poreikius. Darbuotojų kvalifikacija yra lemiamas veiksnys motyvuojant suaugusiuosius mokytis.

2008 m.	Bus paskelbti tyrimo *Adult learning professions (*„Su suaugusiųjų mokymusi susijusios profesijos Europoje“) rezultatai. Bus nustatyti valstybių narių gerosios patirties pavyzdžiai bei pateiktos rekomendacijos. Nustatyta geroji patirtis bus skleidžiama įgyvendinant darbo programą „Švietimas ir mokymas 2010“ bei Mokymosi visą gyvenimą programą (pavyzdžiui, per mokymąsi bendradarbiaujant ir darbo stebėjimą).
2009 m.	Remiantis gerosios patirties pavyzdžiais bus nustatyti suaugusiųjų mokymo (įskaitant konsultavimą) specialistų standartai.
2010 m.	Bus toliau tiriami paslaugų teikėjų kokybės standartai bei plėtojama paslaugų teikėjų akreditavimo sistema. Tai padės toliau stebėti sektorių.

3.3. Teikti suaugusiesiems daugiau galimybių „pakilti laipteliu aukščiau“, t. y. įgyti bent viena pakopa aukštesnę kvalifikaciją

Atsižvelgiant į Europos demografines prognozes, darbo jėgos mažėjimą ir dėl to darbo rinkoje atsirandantį nepriteklių, būtina investuoti į žmogiškąjį ir socialinį kapitalą nustatytose tikslinėse grupėse. Bendraujant su šiomis grupėmis ir jas motyvuojant lemiamą vaidmenį atlieka informavimas ir konsultavimas. Siekiant užmegzti ryšį su sunkiai pasiekiamomis grupėmis galima pasitelkti žiniasklaidą ir išnaudoti jos teikiamas galimybes. Be to, ir patys besimokantieji turėtų aktyviai veikti. Tačiau nepakanka tik įtraukti žmones į švietimą ir mokymą. Tobulėjimo ir kvalifikacijos kėlimo galimybė turi būti reali ir padėti integruotis visose gyvenimo srityse.

Valstybės narės turėtų išnagrinėti galimybę nustatyti nacionalinius tikslus, susijusius su tikslinių gyventojų grupių įgūdžių gerinimu.

2008 m.	Bus parengta gerosios patirties ir nustatytoms tikslinėms grupėms pasiekti skirtų projektų apžvalga, kuri padėtų šioms grupėms siekti pažangos ir sėkmės, daugiausia dėmesio skiriant svarbiausių veiksnių, susijusių su žmonių reintegravimu į darbo rinką, švietimo ir mokymo sistemą bei visuomenę (pvz., savanoriškas darbas), nustatymui. Bus atsižvelgiama į Mokymosi visą gyvenimą

programos, ypač *Grundtvig* projekto, rezultatus.

2009 m. Remiantis 2008 m. parengta tyrimų apžvalga ir siekiant suteikti galimybę įgyti viena pakopa aukštesnę kvalifikaciją, pagal Mokymosi visą gyvenimą programą bus skelbiamas kvietimas teikti paraiškas bandomiesiems projektams, skirtiems tikslinėms grupėms pasiekti ir tolesniems tyrimams atlikti.

2010 m. Nuo pat projektų įgyvendinimo pradžios bus imti stebėti jų rezultatai. Valstybės narės, teikdamos Bendrąją švietimo ir mokymo pažangos ataskaitą, turėtų informuoti apie įgūdžių gerinimą įvairiose tikslinėse grupėse.

3.4. Paspartinti socialiai remtinų grupių neformaliojo ir savaiminio mokymosi vertinimą ir pripažinimą

Neformaliojo ir savaiminio mokymosi pripažinimas ir įteisinimas yra mokymosi visą gyvenimą strategijos pagrindas. Daug valstybių narių turi atitinkamas tam skirtas teisės nuostatas, dauguma jau pradėjo įgyvendinti bandomąsias programas.

Įgūdžių ir socialinių gebėjimų, kad ir kokiais būdais jie būtų įgyti, įvertinimas ir pripažinimas yra ypatingai svarbus pagrindinių kvalifikacijų neturintiems žmonėms – tai jiems padėtų lengviau integruotis į visuomenę. Juk jie turi įgūdžių, kurie nėra patvirtinti diplomais. Šis siekis yra aktualus visoms suinteresuotosioms šalims (darbdaviams, vyriausybėms, pavieniams asmenims), nes jau sukaupta įrodymų, kad neformaliojo ir savaiminio mokymosi būdu įgyti įgūdžiai gali padėti sutaupyti nemažai laiko ir lėšų. Todėl svarbu, kad nacionalinės vyriausybės neformaliojo ir savaiminio mokymosi pripažinimą vertintų teigiamai. Nepažeidžiant profesinės kvalifikacijos pripažinimo srities ES teisės nuostatų[16], ypač daug dėmesio reikėtų skirti migrantų gebėjimų įteisinimui ir pripažinimui.

2008 m. Bus nustatyti geriausi neformaliojo ir savaiminio mokymosi pripažinimo ir įteisinimo pavyzdžiai, ypač daug dėmesio skiriant socialiniams gebėjimams, įgytiems už formalios mokymosi sistemos ribų.

2009 m. Bus vykdoma Europos lygmens mokymosi bendradarbiaujant veikla, keičiamasi patirtimi, vyks tarptautiniai darbuotojų mainai. Ši veikla bus finansuojama pagal Mokymosi visą gyvenimą programą.

2010 m. Bus paskelbta ir seminare aptarta pirmoji rezultatų ataskaita. Ji bus pateikta visoms suinteresuotosioms šalims.

3.5. Tobulinti suaugusiųjų mokymosi sektoriaus stebėseną

Kaip jau nurodyta Komunikate „Suaugusiųjų mokymasis: mokytis niekada nevėlu“, vienas iš šios srities trūkumų – nepakankamas suaugusiųjų mokymosi teikiamos naudos demonstravimas. Būtina kuo skubiau susitarti ir vadovautis bendru požiūriu, kad būtų įveikti visi nesusipratimai ir išspręsta palyginamų sektoriaus duomenų trūkumo problema. Kad būtų galima reguliariai (kas dvejus metus) vertinti sektoriaus vystymąsi, būtina surinkti svarbiausius numatytus duomenis.

[16] 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo, OL L 255/22, 2005 9 30.

Ši veikla bus glaudžiai susijusi su nuolatiniu rodiklių ir lyginamųjų standartų[17] nustatymo darbu, įskaitant Lyginamųjų rodiklių ir standartų nuolatinės grupės veiklą.

2008 m.	Remdamosi Komisijos inicijuotu tyrimu, valstybės narės ir suinteresuotosios šalys turėtų susitarti dėl nuoseklaus terminų vartojimo. Tyrimo tikslas – sudaryti svarbiausių duomenų rinkinį, kuris palengvintų kas dvejus metus atliekamą šio sektoriaus stebėseną.
2009 m.	Bus parengtas ir išleistas šios srities terminų žodynas. Valstybėse narėse, kurios pageidauja dalyvauti, bus pradėti rinkti svarbiausi duomenys.
2010 m.	Rezultatai bus paskelbti programos „Švietimas ir mokymas 2010“ bendrojoje pažangos ataskaitoje.

4. TOLESNI SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI VEIKSMŲ PLANO ĮGYVENDINIMO VEIKSMAI

Atėjo laikas suaugusiųjų mokymuisi užtikrinti tinkamą vietą mokymosi visą gyvenimą sistemoje ir įtvirtinti jo vaidmenį visuose politikos formavimo lygmenyse – taip būtų prisidedama prie Europai kylančių uždavinių sprendimo.

Iki 2007 m. pabaigos reikėtų įsteigti darbo grupę, kuri padėtų Komisijai ir valstybėms narėms organizuoti veiklą ir vykdyti projektus pagal šį Veiksmų planą bei rūpintųsi tolesniu jo įgyvendinimu. Tarybos ir Parlamento prašoma pritarti šiam Veiksmų planui.

2009 m. antrąjį pusmetį bus surengta konferencija veiklos rezultatams aptarti ir būsimai veiklai numatyti.

[17] Nuosekli Lisabonos uždavinių vykdymo švietimo ir mokymo srityje pažangos rodiklių ir lyginamųjų standartų sistema, COM(2007) 61 galutinis.

PRIEDAS. KONSULTAVIMOSI GAIRĖS

(1) **Keturi Ekspertų grupės susitikimai Briuselyje**, dalyvaujant Europos Komisijos tarnybų (DG EMPL, DG ENTR, DG JLS), socialinių partnerių (ETUC, EuroBusiness), tarptautinių organizacijų (EBPO, UNESCO) atstovams, suinteresuotosioms šalims ir keturiems regionams atstovaujantiems ekspertams bei Europos suaugusiųjų švietimo asociacijos atstovui.

(2) **Keturi daugiašaliai susitikimai konsultacijoms su valstybėmis narėmis, EEE šalimis ir Turkija**, dalyvaujant švietimo ir darbo ministerijų atstovams, socialiniams partneriams ir kitoms suinteresuotosioms šalims.

- Helsinkis, 2007 m. vasario 22–23 d. Pakviestosios šalys: Danija, Estija, Islandija, Latvija, Lietuva, Norvegija, Suomija, Švedija.
- Bona, 2007 m. kovo 12–13 d. Pakviestosios šalys: Airija, Belgija, Jungtinė Karalystė, Lichtenšteinas, Liuksemburgas, Nyderlandai, Prancūzija, Vokietija.
- Liubliana, 2007 m. kovo 26–27 d. Pakviestosios šalys: Austrija, Bulgarija, Čekija, Lenkija, Rumunija, Slovakija, Slovėnija, Vengrija.
- Lisabona, 2007 m. balandžio 3–4 d. Pakviestosios šalys: Kipras, Graikija, Ispanija, Italija, Malta, Portugalija, Turkija.

(3) Aukšto lygio konsultacijos su valstybių narių atstovais

- Heidelbergas, 2007 m. kovo 1–2 d. Neoficialus ministrų susitikimas
- Hamburgas, 2007 m. gegužės 22–23 d. Profesinio mokymo generalinių direktorių susitikimas (DGVT)
- Briuselis, 2007 m. birželio 14–15 d. Profesinio mokymo patariamojo komiteto (ACVT) posėdis

(4) Neoficialios konsultacijos su valstybėmis narėmis ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis

(a) Neoficialios konsultacijos su nacionalinėmis tyrimų grupėmis. Valstybių narių, EEE šalių ir Turkijos nacionalinės institucijos buvo paragintos 2007 m. balandžio 26 d. – gegužės 22 d. organizuoti šalies masto konsultacijas su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis.

(b) Papildomos neoficialios konsultacijos įvairiomis progomis (socialinių partnerių susitikimai, konferencijos, seminarai, apskritojo stalo diskusijos suaugusiųjų mokymosi tema).